

Előfizetési árak:

Egy évre	6 frt — kr.
Fél évre	3 frt — kr.
Negyed évre . . .	1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre	8 frt — kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Hirdetések díja:

minden egyházas garmond-
sorost vagy annak törfogatóért
4 krajczár.Ezenkívül minden egyszeri
közlés után 30 kr. belyegdíj
fizetendő.Nagy és többször közlendő hir-
detményeket árkedvezmény-
ben részesít a kiadóhivatal.A „Nyílt tér”-ben közlendő cik-
kekért soronként 10 kr. fizetendő.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT

Ifj. Dobay János szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségben, az előfizetések, hirdetések, nyílttéri cikkek stb. a kiadóhivatalban fogadtatnak el.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT

Szabó Albert könyvnyomdájában.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenkint jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre	6 frt — kr.
Fél évre	3 frt — kr.
Negyed évre . . .	1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre	8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben el-
fogadtatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadó-hivatala.

A „Háromszékmegyei Tanító-testület” közgyűlése.

Kézdi-Vásárhely, 1887. okt. 21.

Szép és meghatározó közgyűlést tartott f. hó 21-én a háromszékmegyei tanító-testület városunk tanácsháza nagytermében. Öröm volt látni hazánk és társadalmunk leendő fainak és nőinek nevelőit közel 140 számban összeseregelve tanácskozni ama fontos eljárások fölött, hogy minő elvek alkalmazásával lehet megközelíteni ama magas célt, mely hazánk faji megerősülését vonja maga után. „E hazát még egyszer meg kell hódítani, s e hadviselés a néptanítókra vár.” Jókai koszos irónk e szavai érvényre jutásának törekvését látjuk s láttuk különösen ma néptanítóink eme közgyűlésében kidomborodva.

Szép és magaslatos a néptanítói pálya, s bár tövisekkel és göröngyökkel elhintett uton kell haladnia, annál fenségebb megtestesülésben látandja munkájának eredményét, ha e küzdelem teljes töviseket és göröngyöket elhárítani elég erővel bír.

A kellő méltánylás és elismerés fogja követni azon néptanítói testületet, mely hivatásának magaslatára jutni minden tőle telhető módon törekszik. Ily néptanítói testületet lehetünk szerencsések a mai napon tartott közgyűlésben megismerni. Az ily tanítótestület teljes garanciát nyújt arra nézve, hogy Jókai koszos irónk fenti szavai érvényesüljenek.

Midőn ezt, mint a sajtó munkásai, nyilvánítani sietünk, im, itt adjuk a közgyűlés első napi (okt. 21.) tanácskozásának eredményét.

Dél előtt pont 9 órakor egy négytagú bizottság élén érkezett meg Eötvös Károly Lajos újonnan kinevezett kir. tanfelügyelő, kihez üdvözlő beszédet intézett M. Székely János, melyre kir. tanfelügyelő válasza,

kijelentette, hogy a nagy munkában, melyre elhivatva van, csak úgy érhet el eredményeket, ha a tanítótestület jóakaratu támogatásában és buzgó működésében részesíteni fog. A harsány éljenzéssel fogadott beszéd után üdvözölte a tanítótestületet a város nevében Szűcs József polgármester. Beszéde így hangzik:

Tekintetes tanfelügyelő ur!

Mélyen tisztelt tanítói testület!

Kézdi-Vásárhely város tanácsa és e város polgársága mindenkor és minden körülmények közt, ha e városba vendégek érkeztek, éreztetni kívánta vendégeivel szemben vendégszeretetét. De most annyival inkább megtisztelő e városra nézve, mert a népnevelés bajnokait van szerencséje e város lakosságának körében szemlélni; én, mint e város polgármestere, a tanács nevében vendégeinket a legszivesebben fogadom s biztosítom arról is, hogy itt köztünk a legszivesebb rokon érzelmű keblekre találunk.

Működésükre pedig Istentől áldást kérve, kívánjuk, hogy annak eredménye terjedjen ki a házra és az emberiség javára; munkálkodásuknak legyen sikere a népnevelés terén, hogy ezáltal hazánk és nemzetünk egykor legyen nagy és dicső, mert ezt csak a népnevelés által lehet elérni. Neveljenek a hazának önzetlen, tiszta érzelmű hazafiakat, a kik legyenek e hazának egykor hasznos és értelmes polgárai; csipegetessék szíveikbe a hazaszeretet lángoló érzelmét, terjesszék köztük az egyetértést, az egymás iránti bizalmat és testvéri szeretetet. Oltsák be szíveikbe azt, hogy „a nagyvilágban e kívül nincsen számunkra hely; áldjon vagy verjen sors keze, itt élünk, halunk kell.”

Igy a népnevelés által reményünk lehet, hogy hazánk és nemzetünk el fogja érni egykor azt, a miért milliók szíve dobog; el fogja érni azt, hogy e hazában lakó különböző ajkú népek is átértik, hogy a magyar nemzet magának sem kíván többet, megoszsa velük jogait testvéri szeretettel, csak egyet kíván: hogy a ki e haza földén él és táplálkozik, tisztelje annak törvényeit, becsülje alkotmányos szabadságát, mely annyi jogot és szabadságléleket nyújt egyiknek, mint a másiknak.

Felekezeti különbség nélkül a vallást tartásuk tiszteletben, a gyermekeket neveljék vallásosan, hogy ezáltal az erkölcs növekedjék. Habár különbözők is a szertartások, de egy az Isten, kit imádni minden kereszténynek kell. Így, ha mindenki hiven teljesíti kötelességét, bizonyára a siker sem fog elmaradni.

Végül fogadják legőszintébb szíves üdvözlétemet egyen-egyen. Kívánom, hogy mostani összejövetelüknek is legyen hasznos eredménye. Magamat szíves barátságukba ajánlom.

Ezután felolvasta M. Székely János elnök csinos magyító beszédét, melynek főbb pontjait a következőkben reprodukáljuk:

Mellőzve a tanítói hivatás általánosságban való méltatását, engedelmelem bátor leszek a magyar néptanító egy különleges, de hazafui szempontból végtelenül fontos feladatára terelni becses figyelmüket. E specialis feladata a magyar néptanítónak: a nemzeti (faj) önértetnek, vagy másképpen: a történelmi öntudatnak felkeltése, fejlesztése, ápolása. Veszta tüként folytonos élesztése. Mert azt senki sem fogja elvitatni, hogy Európa más nemzetével szemben tényleg meglevő speczialis helyzetünk ráutal, de a szerzett szomorú tapasztalatok is mintegy rákényszerítnek, hogy különösen Erdély magyarsága érdekében e kérdés mind a mellett, hogy a székelységnek kompakt együtt lakásánál fogva a helyzete kedvező, fajunk felemelkedése és állami

életünk jövőjének sarkpontjait tekintjük s így fajunk minden egyedében a nemzeti önértet ne csak álpoljuk, hanem jegyezzük szilárdítsuk, mivel „a magyar típusu kultúra a magyar nemzet állami jövődjére nézve határozottan életkérdés”; nálunk nemzetünk minden egyes tagjára e ráhatásnak a bölcsőnél kell kezdődni és csak a sirnál szabad végződni; nekünk nemcsak tudni, de mélyen át kell érezni, hogy nemzetünknek „van fényes, egységes, önálló történelmi múltja, a melyre ráhelyezkedni felemelő érzet”; a magyarban a nemzeti önértetnek, „annak az ősi nyelvhez, ősi nemzeti jelleghez való ragaszkodásnak” nemcsak öröské, hanem a chauvinizmusig beleoltottnak és oly szívhez, lelkehez, életéhez tapadt szent talizmán-nak kell lenni, mely megvédi minden ármány, minden erőszakkal szemben, melyen sem hatalom, sem csábítás rést ne törhessen. E történelmi tudatnak oly magaslatos érzéstől áthatottnak kell lenni, mely egyaránt át tudja érezni nemzetünk múltjának minden dicsőségét, minden nyomorúságát, szerencsét és szerencsétlenségét épen úgy, mint az édes hazánk dicső jövőjében vetett hitet.

E nemzeti önértetnek dajkája a tanító, forrása az iskola és egyház, kiadhatatlan élesztője: a tudatosan és rendszeresen nevelt család, melynek kebelében, míg az apának őseink viszonagságairól, e hazának ezer éven keresztül való megtartásáért, megvédéséért meg száz csatában elhullott annyi ezer meg ezer hős tetteről kell beszélni naponta gyermekei, a nagy apának unokái előtt, addig az édes anya regéje magyar dicsőségről szóljon; a legenda és történelmi tradíció fényes multunkat hangoztassa, mely átjárja az ifju nemzedék egész valóját, s mely a nemzeti önértetet az édes anyai tejjel vigye át a gyermek vérébe, hogy az kiöthetetlen legyen, mint az örökkévalóságba vetett hit.

Ilyenről kell gyermekeinkben fejleszteni a nemzeti vagyis faji önértet, mert a hovatovább erősebb alakot öltő s századunkat jellegző nemzetiségi áramlattal szemben a magyar faj fennmaradása és állami életünk jövődjére érdekében erre feltétlenül szükség van. Ha a nemzeti élet létkérdése hazánknak egyes részeiben, de különösen Erdélynek oláhok által lakott vidékein a magyar nép alsó rétegeiben eddig is erősebb lett volna, most nem kellene küzdenünk ezer meg ezer ősi magyar család visszamagyarosítása s a meglevő megtartás érdekében s nem kellene hazafi aggodalommal bándoknunk, hogy a nemzeti önértet lassu elmállása, kiveszése következtében, véreink — Isten tudja hányan — elfeledték nemzeti nyelvünket s idegen szóval s idegen érzéssel imádják istenüket. Tán nem csalódom, ha azon erős meggyőződéseimnek adok kifejezést, hogy a Romániába való kivándorlásnak, illetőleg az ott letelepülésnek is, ha megszüntetné nem is, de némi ellensúlyozója, ellenszere lenne a faji önértet erősítése, fejlesztése. Más nemzet fainak csak egy szerencsétlen kiemeneteli háború s esetleg az ellenség által országunknak egészben, vagy részben történt elfoglalása után kell reagálni (mint p. o. Orosz-Lengyelország, Elzász-Lotharingia), de nekünk békében — az aknunkával szemben — tényleg inkább, mint egy esetleges szerencsétlen háború után. Ebben van különbség a magyar és más nemzetbeli néptanító között s ezért oly fontos és oly különleges hivatása a magyar néptanítónak, hogy a nemzeti önértet a gyermek vérébe oltsa.

A magyar néptanító hivatásának legfőbb, legkiemelkedőbb pontja, feladatának legnemesebb, legszebb része a jelzett irányban való törekvés. Hogy tantervünk, a tanító életviszonyai, a népiszkola jelen állapota és ezzel összefüggő más tényezők a magyar néptanító e speczialis feladata teljesítésére nem épen kedvezők: ebben talán mindnyá-

*) Kossuth.

**) Hermann O.

jan egyetértünk. Ha az általános iskolakötelezettség eszméje a gyakorlati kivételben hajótörést nem szenvedne; s ha az általános isk-kötelezettség keresztülvihetőségének legfőbb kelléke: az ingyenes oktatás hazánkban megvolna; s ha a tanításra kiszabott idő pontosan megtartatnék, szóval a tantervünk készítője által képzelte állapotok tényleg megvolnának, meggyőződésem szerint, a tanterv s a tanterv alapján készült történelmi kézikönyvek s az ezek nyomán eddig követett rendszer akkor sem volnának elég célravezetők a nemzeti önértet fejlesztése és megjegyeztesítésére. Nem is említve azt, hogy a nemzeti ünnepeket minden népiskolában azokhoz méltó ünnepélyességgel meg kellene ülni s hogy a valóságos történelem tanítást az elemi iskola négy alsó osztályán keresztül, hol elbeszélések, hol olvasmányok alapján meg kellene előznie a népmeséknek, történelmi mondáknak, regéknek, hazai népeletrajzoknak s krónikáink tört. feljegyzéseinek, a mi ma egyáltalában hiányzik rendszerünkől s a mi nélkül tört. tanításunk hiányos, félszeg és kellően elő nem készítet, hanem egész határozottan hangsúlyozom, hogy tört. kézikönyveink nem állnak a cél szolgálatában, mivel legtöbb szór egyebet nem tartalmaznak, mint a királyok uralkodásának időrendi száraz leírását, a tények, idő és hely egyszerű felsorolásával, melyben nem gyönyörködik az ész s mely érintetlenül hagyja, a mire leginkább kellene hatni: a kedélyt. Ismerjen inkább kevesebb álatot, kevesebb bogarat ásványt és növényt; ismerje inkább kevesebb Amerikát, Afrikát, Ausztráliát, vagy az alárendelt mondatok fáját a gyermek, csak érezze, hogy „a nagy világban e kívül nincsen számunkra hely”, s hogy e hazában a bánatot is büszkébben viseli, mint máshol az örömet. A faji, a nemzeti önértetet fejlesszük, mert akkor minden tanítványunk egy-egy oszlop, egy-egy Titán lesz, mely vődrástyát képez a bel-, mint a külföldi ellenséggel szemben.

Felállított tétel, igaz, hogy az iskola a tanító s e tétel teljes mértékben csak akkor valósítható meg, ha a tanítónak életviszonyai kedvezők; de a mieink nem elég alkalmasok sem ezen elv gyakorlati keresztülvitelére, sem a tanítónak fennebb említett speczialis feladata egészben való megoldására. Nem, mivel ez országnak egy hivatalnok sincs, akár a teljesített kötelesség fontosságát, akár nehézségét, akár a képzettséget, akár az előkészületre megkívántató évek számát tekintettük, mely aránylag oly méltánytalan s az előléptetés kilátása nélküli oly silány fizetésben s csekély nyugalomdíjban részesülne s özvegyei és árvái oly kegyelem-morzsat kapnának, mint a tanító, illetőleg hátrahagyottjai. Kivételt képeznek ugyan a nyugdíjat illetőleg az elenyésző csekély számban levő állami tanítók, de épen e kivétel erősíti a felállított tételt, illetve szabályt.

A lelkesültség bármely hivatalnoknál inkább nélkülözhető, de a tanítónak mindenféle tárgyat s főleg a történelem tanítását lelkesültség kell, hogy áthassa, mivel a történelmet nem elég tudni, azt érezni kell, ha azt akarjuk, hogy az a nemzeti önértet ápolása és fejlesztése érdekében mint eszköz kellően felhasználható. A lelkesültség-kivánással azonban nem emberfeletti dolog követelnünk e attól, a kire az élet súlya minden oldalról oly nyomasztólag nehezedik?..

A magyar néptanító különleges feladatának megoldására továbbá nem kedvező a népoktatás jelen állapota sem. Egy idő óta döntő körökben azon elv lett irányadó, hogy a világosság felülről jön s mellőzve az erős alap megteremtését, a felsőbb oktatás fejlesztésére fordítanak kiváló gondot, s e miatt a népiszkolai ügy sem extensive, sem intensive nemcsak, hogy nem fejlődik, de sajnos, egy idő óta visszaesés tapasztalható. A felsőbb oktatás szükségességének jogosultságát ki vonná kétségbe, csak ez ne a népiszkola rovására történne, hiszen Br. Eötvös

azt mondja: „Az egyszerű lámpa kétségkívül alig tűnik fel a világító torony mellett, de egy várost sok lámpával sokkal jobban világíthatni, mint p. o. egyetlen fénytornyival.”

S ha a történelmi tudat, vagyis a nemzeti önérték szempontjából tovább fűzzük a kérdést, a felsőbb oktatásban részesültek csak egy-egy óát képezhetnek, míg a népiskolából kikérültek a nemzet zömét alkotják; s nem megtörtént-e a múltban, hogy míg a felsőbb körökben a nemzeti nyelvet, ősi nemzeti szokásokat idegen váltotta fel, addig maga a nép megőrizte azt? Minél több, a kiválságnak megfelelő népiskola volna, s minél több odaadással, gond nélkül, lelkesültséggel működhetnének azokban a tanítók, annál nagyobb körben s annál biztosabban ápoltnék állami fenmaradásunk legerősebb feltétele: a faji (nemzeti) önérték. Mert bármit beszéljen akárki, a népnevelés fog maradni azon széles basis, melyre a magyar állameszme biztosan fektethető.

Állami életünk jövődjére tehát azt követeli, hogy első sorban a nép egyeteme nyersen megfelelő, minden tekintetben mértéket ütő nemzeti népiskolában hazafiassá, a faji önértéket hűen ápoló oktatást s csak tetőzetül szerveztessék a felsőbb oktatás, mert ellenes esetben lesz egy művelt felsőbb osztály s egy kellően elő nem készített, meg nem edzett néptömeg; pedig nemzetiségű aspirációkkal saturált hazánkban ez azért nem ohatandó, mivel „a század viselői, s születni fognak egyszerű napok, élet-halálnak véres napjai”, a midőn minden magyarnak a keblében megjegezedett nemzeti önérték oly erős védőpajzst kell, hogy képezzen, mely csak törhetik, de meg nem hajol soha. Igen, „a népek egymás fölé kerekedésének abban az óriási küzdelmében, mely ma talpig fegyverben tartja egész Európát és egy borzadalmas világháborúban feldúlással fenyegeti a békés haladás minden eddigi eredményét, csak azon ország lesz erős, csak azon állam élhet meg, melynek lakossága egy önálló nemzet eszméjéért igazán lelkesedni és áldozni tud”; de igazán lelkesedni és áldozni csak azon nemzet tud, melynek tagjaiban a történelmi öntudat, vagyis az u. n. nemzeti önérték létketése az esz törvényéhez hasonlóan folyton erősödik.

Tisztelet közgyűlés! Szeretett kartársaim! Sok minden akadályt képez, hogy hivatásunk magaslatára emelkedhessünk s az általános mellett nemzeti specialis feladatunkat is sikerrel megoldhassuk. De csüggednünk nem szabad. A tanító élete hasonlít a gyertyához; önmagát felemészt, csakhogy másnak használhasson. Csüggednünk nem szabad, hanem Goethe következő szavait kell szemünk előtt tartani: „Ki életét magasabb célnak szenteli, ne várja, hogy önmaga fogja éldelni gyümölcsét. Sok idő kell, míg a mag, melyet az emberiség mezején elhintünk, gyümölcsöt hozhat s a munkás nyugodni megy, mielőtt a mező, melyet elvetett, zöldelni kezdene.”

Nekünk nem szabad csüggedni, mert édes hazánk szolgálatában állunk, s itt mindnyájunk előtt Széchenyi következő szavai az irányadók: „Az én helyem, melyet a Gondviselés számomra kijelölt: Magyarország. Lenyesik szárnyaimat, lábaimon járok; levágják lábaimat, kezemen fogok járni; kiszakítják kezeimet, hazam fogok mázni, csak használhassak. Ha nagyban nem lehet, kicsiben kell dolgozni. Ez hazafui kötelesség. Erős akarat mindent legyőz.” Igen, az erős akarat mindent legyőz, főleg ha a kölcsönös tisztelet, kölcsönös becsülésen alapuló egyetértés a rugója az erős akaratnak. Az egyetértésre minden téren, a társadalom minden osztályában nagy szükség van, de sehol sincs oly nagy szükség, mint a tanítók között. Az egyetértéssel rázhatjuk fel ügyünk iránti közönyösségéből a társadalmat; az egyetértés védő paizsa alatt megkezdett és folytatott közös akcióink vivja ki a legszentebb ügy, a népnevelés ügyének diadalát; ez emeli fel azt az öt megillető színvonala; az egyetértéssel alkothatunk nagyot és dicsőt, mint megalkottuk az Eötvös-alapot, segélyegyletet, tanítói árva-házat s más hasznos közintézményeket.

Kitartás legyen azért jelszavunk s a jelszó alatt kezdjük meg a mai munkálkodásunkat is, melyre Istentől áldást és sikert kívánok.

A napirend megállapítása után elsőbbsen is a jövő év május havában S. Szentgyörgyön rendezendő, Gönczy Pál vall. és közokt. miniszteri államtitkár 50 évi tanügyi pályán töltött működésének ünneplése lett egy diszközgyűlés megtartásával kapcsolatban kimondva, melynek rendezésére kir. tanfelügyelő elnökle alatt 12 tagból álló bizottság küldetett ki, mely több tag által kiegészítheti magát. E diszközgyűlésen felolvasandó művekre pályázat fog hirdettetni

*) Dr. Békésy E.

„A magyar foglalkoztató tanítási mód” című prózái órára 2 drb cs. és kir. arany pályadíj mellett, melyet szíves volt adományozni kir. tanfelügyelő Eötvös Károly Lajos, és egy költői órára, melyben méltatva legyen a jubiláns tanügyi munkássága 10 frt pályadíjjal. E pályadíjra Székely János kézdívárshelyi ref. lelkész 5 frtot és Csia György kovásznai földbirtokos és buzgó iskolafelügyelő 5 frtot voltak szívesek a testület rendelkezésére bocsátani. A kihirdetés jövő évi márcs. 15-ki határidővel elnökségre bízott, a bíráló bizottsági tiszt pedig kir. tanfelügyelő elnökle alatt a sepsiszentgyörgyi azon kollegákra ruházott, kik a Gönczy-jubiläum rendezésében részt vesznek.

Kiküldetett 3 bizottság is a gyakorlati tanítás megbírálására, tan- és human intézetek megtekintésére és a hangverseny jóvedelmének számbavételére.

A titkári jelentés olvastatván fel, az a jövő évben megjelenendő „Évkönyv”-ben fog kinyomatni, mit olvasóink lapunk más helyén megtalálnak.

Ezután „Minő okok folynak be a nagyművű gyermekhalandósra Háromszékvármegyében s mit tehet annak csökkentésére a tanító?” című tétel olvastatott fel Sipos Sámuel léczfalvi tanító által. A tüzetes tanulmányozással megírt munka szerzőjének köszönet szavaztatván, kimondta közgyűlés, hogy a megyében létesítendő óvintézetek ügyében kérje meg meleg iratban testület a közigazgatási bizottságot; a munka nyomassék ki a „Székely Nemzet”-ben, mint a testület közlönyében, melynek több példányban való eszközése és a nép között leendő kiosztás végett kérje meg testület a közig. bizottságot, hogy a külön nyomtatott költségeit a megyei tanalaphól fedezni szíveskedjék, egyúttal küldessék meg egy kérés kapcsán e munka az országos övögyesülethez is azon célból, hogy a felhozott bajok orvoslása szempontjából tegyen lépéseket ő is arra nézve megyénk közig. bizottságánál, hogy az óvintézetek felállításának ügye testet öltön.

Elfogadtatott az ungmegyei tanítótestület átiratában foglalt, a tanítók anyagi javítását célzó ügy a maga teljességében.

A tanítói segélyegyleti titkári és pénztárosi jelentések örömmel vétettek tudomásul; szintén örömdetes tudomásul szolgált a központi pénztáros, Vántsa Györgynek jelentése is. A jövő évi költségvetés en block el lett fogadva.

A választmánynak javaslatai: az „Eötvös-alap”-nak 100 frttal rendes tagjává legyen a testület, s a tanítói könyvtárosi jelentése és javaslata egyhangulag lettek elfogadva.

Kir. tanfelügyelő abbéli indítványa, hogy minden tanító iskolája épületéről, kertjéről és mellék-épületeiről egy topographiát készítve bozzá beküldessék, elfogadtatott s megbízott elnökség erre az egyes iskolák tanítóit felhívja, hogy a jelzett munka egy hónap lefolyása alatt készítettessék el.

A méhészeti egyesület alakítása iránti javaslatát a választmány (előadó Álbú Sándor) egyhangulag elfogadta közgyűlés s annak életbeléptetésével választmány bízott meg. — E tárggyal az első napról szóló tárgyak végére érven, elnök bezáró beszéde után a Jancsó Dénes-féle nagy vendéglőbe gyűlt bankettre közel 100 egyén, a hol a szebbnél-szebb pohárköszöntésekben nem volt hiány, így Trefort miniszterre, Gönczy államtitkár, Potsa főispánra, Báro Apor Gábor alispánra, kir. tanfelügyelőre, elnökre, titkárra stb. ... A bankett csak délután fél 5 órakor ért véget.

— n.

A jövő évi költségvetés. A «Bud. Corr.» jelenti: Tisza Kálmán miniszterelnök a jövő évi költségvetési előirányzatot egy rövid exposé kíséretében legkorábban jövő szombaton, esetleg azonban csak jövő hétfőn fogja a képviselőház elé terjesztetni. A miniszterelnök ezenkívül még több fontos törvényjavaslatot fog bemutatni, a melyek az állami bevételek szaporítására irányulnak. Természetesen azonban, hogy e bevételi többletek — mivel a költségvetésben csak már érvényben álló törvények vehetők figyelembe — az előirányzatba felvéve nincsenek.

A miniszterelnök elhatározta, hogy a Kolozsvárt tennálló állami jószágigazgatóságot 1888. január 1-től kezdve felosztja s annak teendőit a kereskedelmi miniszteriumnak alárendelt ottani erdőigazgatóságra ruházza, mivel ama jószágigazgatóság csak kisebb jószágreszleteket s regálékat kezel, melyeket az erdőigazgatóság is minden nehézség nélkül elláthat.

Országgyűlés.

A képviselőház okt. 17-iki ülésében az apróbb előterjesztések után kezdődött vette a választfelirati vita, melyet Falk Miksa előadó rövid beszéddel nyitott meg. Utána Irányi Dániel, majd Apponyi gróf maguk és pártjuk részéről külön választfelirati javaslatokat terjesztettek elő. Irányi indokoló beszédében az ország választóközönségének többségét azzal gyanúsítá, hogy megvesztegettetni engedé magát s eladta hazafiságát s színtoly kiméletlenül szolt az igazságügyi kormányzatról is. Javaslataban mindenek előtt köszönetet mond a királynak ama válaszynlatokatért, melyeket erdélyi utja alkalmával egyes küldöttségnek adott, s hangsúlyozza egyebek közt a vallásszabadságot, szóbeliséget és közvetlenséget, a kir. táblák decen-tralisatióját. Apponyi Albert gróf beszédének alaphangja az, hogy ha a nemzet minden téren haladt is, állami életünk minden ágazatát veszedelmes kórság hatja át. Ilyen hangon van tartva választfelirati javaslata is, mely a multa vonatkozó vádaskodások és az ország helyzetének ellenzéki sötét színben való feltüntetésében tultesz a szélbali felirati javaslalon is.

Most Fluger Károly szolt, kinek beszédét a többség élénk helyeslésekkel fogadta.

Tisza Kálmán röviden bár, de nagy és tartós hatással mutatta ki Irányi gyanúsításának képtelenségét és meggondolatlan voltát. — Fabiny miniszter pedig erőyes hangon utasítá vissza ugyancsak Irányi vádjait, melyekre nézve ettől bizonyítékokat kért.

A 18-iki vitában az első szónok Beöthy Ákos volt. Panaszkodott a vitában nyilatkozó apathiáról, az ellenzék hiányáról és Tisza Kálmánról, a ki megbabonázta a nemzetet.

Vádra vádat halmozott aztán: a dualismus ma csak fikció, a közjogi alap összezsugorítva; a többséget nem fízi a kormányhoz sem a szabadelvűség, sem az a meggyőződés, hogy csak ez a kormány segíthet az ország bajain. Jutalma a szónoknak egy kis gyöngye éljenzés volt a ritkán látogatott mérsékelt ellenzéki padokon.

Tisza rövid helyreigazító szavai után Asbóth János emelt szót, ezuttal első alkalommal a házban. Bonczkés alá vette és megfordította Apponyi tételét az anyagi haladás lépéstartásáról a műveltség haladásával; majd azon állítást, mintha a többség nem volna a nemzet akaratának kifolyása, szorítá kegyetlen dilemma közé s elmondá véleményét az ellenzék opportunitás követelményei szerint való álláspontváltoztatásról is a jobboldal élénk helyeslései között.

Utána Eötvös Károly tartott egy hosszú beszédet tele támadással hol a kormánypárt, hol a mérsékelt ellenzék ellen, melyet arra buzdított, hogy lépjen be a kormánypártba, minthogy különállása nincs igazolva. Egyéb vádjai: hogy a kormány szabadelvű intézményeket nem létesített, hogy a társadalmi fel-fogásban visszaesés állott be, hogy a bíróságok nem teljesítették hivatásukat a választási visszaélésekkel szemben. Sokat foglalkozott Tisza nagyváradi beszédével is.

Falk előadó hátasteljes replikával választolt Eötvös beszédére, s zugó éljenzéseket támasztott, midőn bizonyítá, hogy épen a miniszterelnök szegült volt ellen ama törekvéseknek, melyek bizonyos visszaélések megfékezése céljából oly rendszabályokat sürgettek, melyek a sajtószabadságot korlátozták volna.

Ezután Irányi szolt fel, majd Tisza miniszterelnök vette át a szót s gyakori derültséget keltve választolt az ellenzék szónokainak s főleg Eötvösnek tetszés között.

Végül Apponyi beszélt s különösen Eötvös ellenében vette föl a keztyűt, hévvel fej-

tegetve pártja létjogosultságát és az elvi különbségeket, melyek azt a szabadelvű-párttól elválasztják. A mérsékelt ellenzéknek e ripost annyira tetszett, hogy 20—25 képviselő lelkesen megéljenzte Apponyit.

Erre a ház tulnyomó nagy többséggel elfogadá a választfelirati bizottság javaslatát általánosságban.

*

A 19-iki ülés elején Baross Gábor miniszter törvényjavaslatot terjesztett elő a helyi érdekű vasutakról szoltó törvény módosítása iránt. Ezután a felirati javaslat részletes tárgyalása következett. A javaslat egy módosítással, melyet Falk Miksa indítványozott, elfogadtatott.

Az ülés végén br. Orczy belügyminiszter választolt a somogyi levél tárgyában történt interpellációkra. A miniszter élénk tetszészaj közt jelenté ki, hogy a kérdéses levél nincs birtokában, s ha tán birtokába kerüi, csak akkor lesz abban a helyzetben, hogy összehasonlitsa, vajjon talál ama szöveggel, melyet a szélbali lap közölt. Színtoly tetszést és élénk helyeslést aratott a belügyminiszter azzal is, a mit a levéltitokról s a bizalmas levelek természetéről mondott, kiemelvén a visszaélések veszélyességét és bűnösségét. Az interpellálók viszonzaválaszaiból érdekes az, hogy míg Eötvös erőyesen tiltakozott a somogyi szélbali terhére rótt communismus és büntények ellen, Szalay Imre nyíltan bevallá, hogy igenis, több esetben kivágták szoltóját, lekaszálták buzáját Somogyban az olyan embereknek, kik a szélbalirol a kormánypártba tértek át. A ház nagy többséggel vette tudomásul Orczy választát.

SZEMLE.

A kongrua-bizottság Budapesten okt. 18-án Haynald bíborosérsek elnökle alatt ülést tartott. Az elnök megnyitván az ülést, felhívja a bizottságot, hogy a bizottsági tárgyalások folytatása iránt nyilatkozzék, mire Tonházy Gyula azt az indítványt tette, hogy előadó választassék, a ki a referadákat előkészíti, előadóvá Boncz Ferenczet ajánlv. Ezt az indítványt Lukács államtitkár és Kárfy min. tanácsos pártolták. Boncz Ferencz a benne helyezett bizalmat megköszönve, előadóvá Hornig b. püspököt ajánlotta, minthogy a század elején megtartott tanácskozásokban is mindig püspök volt az előadó. Hornig b. kéri magát fölmentetni és így mégis Boncz Ferencz választatott meg. Az ülésben a legfelsőbb elhatározás általánosságban megbeszéltetett s az ülések november végére elnapoltattak.

Az ez évi márczius 22-iki legfelsőbb elhatározás főbb pontjai ezek:

Ö felsége megengedi, hogy a kath. világi alsó papság kongruájának ott, a hol ennek szüksége mutatkozik, feljavítása céljából a megkívántató tárgyalások megindittassanak, minthogy a püspöki karnak nyilatkozata be nem mutatott, a pötlőlágonos bemutatandó kimerítő és alapos véleménynyel, tekintve az ügy fontosságát s nagy horderejét, előbb többféle előzetes kérdések alapos megvitatását kívánja. Ily kérdések: 1. A kegyuri viszonyok további fenntartását, szabályozását, vagy esetleges megváltását illető kérdés. Ugyanez áll 2. községek és hívek különféle adózsai és szolgálmányaira nézve, mely irányban különösen az a kérdés is megoldandó, vajjon e szolgálmányok mint birtoki vagy személyes terhek tekintendők-e s mennyiben mérvadók e tekintetben a régebbi egyházi látogatási okiratokban foglalt határozatok. 3. Szabatos és világos határozatok a stóla-jövedelem és alapítványok iránt. 4. A görög kat. papságot és a görög kat. plébániák némely vidéken netalán előbb foganatosítandó szabályozását illető kérdés. 5. Megfontolandó, vajjon a kongrua szabályozása Erdélyre is kiterjesztetnék-e, mely esetben az erdélyi kat. status is meg-hallgatandó.

Bulgáriának, mint több ízben ki volt emelve, nagy hasznára vált a friedrichsruhei találkozás, annyival inkább, mert a két hét alatt végbement országos és községi választások a lehető legkedvezőbb impressziót tettek egész Európában. Főképe e két körülménynek tulajdonítják azt, hogy a porta lemondott arról, hogy Oroszországgal a Bulgáriára vonatkozó tárgyalásokat folytassa s illetőleg a forró gesztenyét Oroszország számára kikapargja. Mint e hó 15-éről Konstantinápolyból írják, a porta a közép-euró-

pai hármass szövetségben Ferdinánd fejedelemnek a főbátorítását látja. A szultán időt akar nyerni, a meddig Németország, Ausztria-Magyarország, Olaszország és Anglia világosan kinyilvánítják Bulgáriát illető nézeteiket. Nélidov orosz nagykövetségnek nem lesz tehát módjában, hogy a szultánt a fejedelm-választás ellen való tiltakozásra vagy arra bírja, hogy helytartót küldjön Szófiába. Jellemző e részen, hogy a szultán folyvást halogatja a Nélidov által kért kihallgatást. — Ugy látszik egyébiránt, hogy a bolgár választások eredménye az orosz kormányt is meggyőzte a Bulgáriában folytatott igazságok hiábavalóságáról. A Daily News odesz-sai levelezője már napokkal ezelőtt jelentette, hogy az ott tartózkodó bolgár menekültek szubvenzióját tetemesen leszállították s most Bukarestből is jelentik, hogy Hitrov orosz követ végkép megszüntette a bolgár menekültek pénzbeli segélyezését, a mi pedig eddigelé bőven folyt. A menekültek jóra valóbb része alkalmasint haza fog térni, de lehet, hogy Oroszország ezzel a segély-elvonással nagyrészt büntetni akarja az emigránsokat, hogy a választásokra semmi zenebonát sem produkáltak, másképp pedig erőlyes tettekre akarja őket kárhoztatni.

London, okt. 19. A »Times« értesülése szerint a porta visszautasította a Oroszországot ama legújabb követelését, hogy a szultán parancsolja meg Ferdinánd fejedelemnek Bulgária elhagyását és nyilvánítsa törvénytelenesnek a legutóbbi sobranjeválasztásokat. A porta új körjegyzéket adott ki, melyekben kifejté az okát, hogy miért ragaszkodik eddigi politikájához és a be nem avatkozás elvéhez.

Szófia, okt. 20. A szerb határon tartózkodó menekültek közt mozgalom vehető észre, melynek célja Bulgáriába betörni. A menekültek bejárják a szerb falvakat és nyíltan hirdetik azon szándékukat, hogy a bolgár határőröket megtámadják.

Belgrád, okt. 20. A szerb határon Maurics közlelben ötszáz arnauta egész váratlanul megtámadta a szerb határ-őrszolgálatokat. Hosszabb küzdelem után visszavertek. A szerbek részéről két súlyos sebesült van. Az arnauták vesztesége ismeretlen. Újabb támadástól tartanak.

Titkári jelentés

a „Háromszék megyei Tanító-testület“ 1885—7. évi működéséről.

Tisztelt közgyűlés!

Az alapszabályokban megjelölt titkári kötelességemhez híven van szerencsém az elmúlt 1885—6. és 1886—7. évekről beszámoló jelentésemet tiszteletteljesen a következőkben előterjeszteni.

Az 1885. év október 30. és 31. napjain S. Szentgyörgyön tartott közgyűlés óta nem lehetünk szerencsések közgyűlést tartani, minek okát röviden elnök ur szíves volt megnyitójában jelezni s így én csak időt vesztetek azzal, ha ismétlésekbe bocsátkoznám.

A jeleztem évi közgyűlés alkalmával az alapszabályokban meghatározott 3 éves időszak lejárván, az 1885/6—1887/8. három évi időszakra a központi tisztviselői kar következőleg alakítottat meg: elnök: M. Székely János kézdívisárhelyi; másodelnök: Kádár Lajos laborfalvi; titkár: Gyöngyösi István kézdívisárhelyi felsőnépiskolai; jegyzők: Vajna Mihály kovácsnai és Kovács Dénes uzoni; pénztáros: Váncsa György sepsi-szentgyörgyi tanítók.

Az alapszabályok értelmében a mai beszámoló közgyűlésig tartott a választmány 5 rendes gyűlést és pedig 1886. év február 27-én, 1886. év május 8-án, 1886. szept. 25-kén, 1887. év április 16-án és 1887. szeptember 17-én, mindeniket Maksán.

A főlvet 5 választmányi jegyzőkönyvben összesen 78 pontba vannak foglalva a tárgyalás alá került ügyek, indítványok és határozatok.

Maguk az ügyek, melyek a választmány-nak s a tanítótestület járáskörének működését tárgyalják, természetüknél fogva öt csoportba oszthatók. Az első csoportot alkotják a nevelés-oktatásügyi jelentőséggel bíró kérdések; a másodikat az igazgatási ügyek; a harmadikat a hazai társaságok, testületek átiratainak tárgyalása; a negyediket jótékonycélú adományok gyűjtése, „Eötvös-alap“, központi tanítói könyvtár és országos tanítói könyvtár ügyei, és az ötödik csoportot a tanítói járásköröktől beérkezett önálló ügyrenddel bíró évi munkásságnak feltüntetése.

Lássuk tehát ezeket rendre.

I. Első sorban a nevelés-oktatásügyi jelentőséggel bíró ügyek válaszására fogok kiterjeszkedni.

1. Mindjárt az első választmányi gyűlésben, 1886. évi február 27-én, tárgyalás alá

vétetett az 1885. évi október 30. és 31. napjain Seps-Szentgyörgyön tartott közgyűléstől áttett, „A tanító teendője a tanulók vallás-erkölcsi érzésének felébresztése és fejlesztése érdekében“ című tétel, mely mint javaslat a közgyűlés folyamán fel fog olvasatni.

2. A mult közgyűlés megbízása folytán tüzetes tárgyalás és vitatás után elfogadott a választmány „Egy méhészeti egyesület a kitételei iránti tervezet“, mely végleges elfogadás és életbeléptetés végett a közgyűlésen elő fog terjesztetni.

3. A nagyméltóságu m. kir. vall. és közokt. miniszter ur 1885. december 16-án kelt 22361. számú magas rendelete alapján az 1886-ik év augusztus havában Budapesten tartandó országos tanítói gyűlésre kitűzött 6 tétel közül kidolgoztatta, tárgyalta és megvitatta a választmány a következő tetteket: 1) „A népiszkolai közegészségügy“, 2) „Az olvasókönyvek használásának módja“, 3) Az ismétlő oktatás, és minő legyen az ismétlő oktatás falun? minő városban? 4) „A természetrajzi oktatás anyaga s módszere a népiszkolában, kapcsolatban a mezői gazdaság, házi ipar és kézügyesség gyakorlásával.“ E tettelek javaslat alakjában miniszter ur Ö nagyméltóságának fenti számú rendelete értelmében 1886. június 18-án kir. tanfelügyelőség útján felküldetnek. Az országos tanítói gyűlés — a mint az mindnyájunk előtt tudva van — valószínűleg az ország szűk pénzügyi viszonyaira való tekintetből nem lett megtartva. 5. Kidolgozás és megvitatás végett alapszabályaink utasítása szerint kitűzte választmány az egyes járáskörökhez a következő igen fontos kérdést: „Minő okok folynak be a nagymérvű gyermekhalandóságra Háromszék vármegyében, s mit tehet annak megakadályozására a tanító?“ A tanítói járáskörök e kérdést — kivéve a sepi-szentgyörgyit — kidolgozva választmányhoz beterjesztették, mely munkálatok közül az orbai tanítói járáskör e találatotot olyannak, mely magában foglalja az adott viszonyok szerinti elvek alkalmazását. Alkalma lesz a t. közgyűlésnek a felolvasandó munkálatból erről a gyűlésünk folyamán meggyőződni.

II. A választmányának az igazgatás körüli teendőit a következőkben van szerencsém előterjeszteni.

1. A titkári levelezési napló tanúsítása szerint az elmúlt 1885—6. évben 84, az 1886—8. testületi évben pedig 40 volt az igazgatási és testületünk ügyeire vonatkozó intézkedések száma. Ezek közül a legfontosabbat a következőkben jelentem be:

1. Köszönő iratokat küldött a mult testületi közgyűlés megbízásából az elnökség a következőknek: Harmath Domokosné urnőnek, Lengyel Ilona tanítónő kisasszonynak; Zayzon Farkas, Baló László és Finta Géza uraknak és a kézdívisárhelyi tanítói dalkörnek az 1885. év október 30-án rendezett jótékonycélú hangversenyen való szíves közreműködésükért, nemkülönben a sepi-szentgyörgyi városi tanácsnak és olvasóegyesületnek az egyet helyiségeink, illetve a városi tanácsház dísztermének átengedéseért.

Folytatása következik.)

Különfelek.

— Hangverseny. A pénteken lefolyt ünnepségeknek méltó befejezése volt a hangverseny, mely ép oly népes és minden tekintetben sikerült volt, mint az ünnepély többi részlete. Az estély 1/8 órákor vevé kezdetét s jöllehet a kézdívisárhelyi közönségnek csak igen csekélyke töredéke vett részt, de azért a terem egészen megtelt vidéki vendégekkel. A kitűnő műsort a kézdívisárhelyi tanítói dalkör nyitotta meg Huber Károly »Honvédek csatadalá-csal. A szép összhanggal előadott dal csak és nagyon megérdemelt tapsviharban részesült. Ezután Simon Imréné Szabó Emma zágoni tanítónő szavalt s úgy kedves, rokonszenves megjelenésével, mint kitűnő, érdekelgázdag előadásával egyaránt meghódította a közönséget, mely zajos tetszésnyilvánításokkal tüntette ki a szereplőt. Szentgyörgyi József és Spiczter Dávid urak két fuvola-duettel élénkíték a műsort, mik a legtökéletesebbek valának, mit a háladatlan hangszereken zeneéretem és technikai ügyességgel elő lehet éni. A program legkimagaslóbb s legsikerültebb pontjai valának azon dalok, melyeket a zágoni dalkör énekelt. Ez a hat tagból álló dalkör annyira izléssel s oly művészi tökélyvel adta elő egyszerű dalait, hogy a hallgatóságot egészen elbájolta. Minden számot dörgő tapsvihár követé, mely nem szűnt addig, míg mindeniket meg nem ismételték. Földes Gé-

za nagyborosnyói tanító Ábrányi »Fogadás« című költeményét szavalta. Nyugodt, jól pointyrozott előadásával azon kiváló élvezetben részesíté a közönséget, hogy nemcsak az elmondásban, de magában a vers szépségeiben is gyönyörködhetett, mi a vidéki hangversenyek szavaltainál ritkaság, az lévén a meggyőződés, hogy csak homályos balladák nagy kifejezései képesek valódi hatást idézni elő. — Nunc venio ad fortissimum. A közönség sorai közül egy kerek, gömbölyű emberke hömpölyög elő. Oda gurul a felolvasó asztalhoz s megkezdé működését. Ez az ember — ki a kerekességnek és szélességnek netovábbja — a kézdívisárhelyi ev. ref. énekvezér Szaosva János ur, kit az egész világ úgy ismer, mint a legkedvesebb s legkedélyesebb embert. Már megjelenése óriási derűtséget keltett, mely a felolvasás alatt fokozatosan növekedett, úgy, hogy a meglehetősen terjedelmes munka minden egyes pontja szűnni nem akaró kacajjal, éljenzéssel fogadtatott. A közönség a felolvasás után is percekig állott a széles jó kedv hatása alatt. A felolvasást a jövő számunkban fogjuk közzélni. — Még volt egy igen szépen sikerült, bariton-duett Szentgyörgyi József és Barabás Mór urak által rézhangszereken előadva s azután kezdetét vevé a tánczvigalom, mely is kiapadhatlan jó kedvvel egész éjjel utánig tartott. A hangverseny tisztá jövedelme 100 forint.

— Szolgabíró-választás. A gyergyószentmiklósi főszolgabírói állomás Mikó Árpád orsz. gyűlési képviselő lemondása folytán f. hó 28-án Csik-Szeredában tartandó rendes évi megyei közgyűlésben fog betöltettni. Pályázók öten is vannak rá.

— Esküvő. O. topliczai kereskedő Miklós Gyula folyó hó 29-én tartja menyegzőjét Dézsi Róza kisasszonnyal, Dézsi István kereskedő kedves leányával. Boldogságot kívánunk!

— A gyergyószentmiklósi szegény tanulókat segélyező egyesület a szokásos ruha-kiosztást a szegény jó tanuló gyermekek között nov. hó 19-én fogja eszközölni, mely alkalommal zártkörű tánczestélyt is rendez.

— Halálozás. Gyergyó-Csomafalván Vákár Gergelyné folyó hó 20-án elhunyt. Széleskörű rokonság gyászolja az elhunytat. Teme-tése 21-én ment végbe.

— Az eltilított kereszt. A görög katolikus egyházban és időktől fogva divik a három-ágú kereszt használata, melyet azonban olybá tekintettek, mint a görög-orosz valláshoz való közeledést. Ennek folytán kérdés in-téztek a római kuriához, mely a három-ágú kereszt használatát ellen döntött. Sembrato-vics metropolita rendeletének megfelelőleg — mint a »P. Lloyd«-nak Lembergben írják — Stupincki przemisi érsek pásztorlevelet boosított ki, melyben a pápa által kibocsátott rendeletet a kongregáció pro nagotits rítus orientalis ügyében tudt adja, s eltiltja ezentul a három-ágú kereszt használatát. A püspök súlyos büntetéssel fenyegeti azon görög-katolikus papokat, a kik a pápai ren-delet ellenére cselekszenek.

— Kijelölt népfelkeltő tisztek. A népfelkeltési tiszti állásokra a kijelöléseket már megtette a honvédelmi miniszterium. Ugy a tanfolya-mot végzett halgatók, mint a volt katonák be vannak osztva az egyes hadsapatokhoz. Most már csak a király megerősítését vár-ják. A népfelkeltők tudvalevőleg csak mozgósítás esetén lépnek tiszti rangba, de azért már most értesítik a jelölteket a népfelkeltési járásparancsnokságok útján a kijelölésről, valamint arról is, hogy hová fognak beosztatni hadi szolgálataira; így azután minden zavar és huzavona nélkül kampakt egészet képezhet szükség esetén a népfelkeltés.

— Az örült király. Az örült Ottó állapotá folyton súlyosbodik. Érzékei már teljesen eltompultak, világos percei alig vannak. A beteg magával teljesen tehetetlen, kívánságai nincsenek, akarata hiányzik. A napi élet egyes megszokott cselekményeit sem képes elvégezni, ha külön nem magyaráztatják neki. Álma rendetlen, gyakran felriad, meg-történik, hogy le se hunyja szemét napokig s átvirasztja az egész éjszakát. Reggelre kelve öltözködését elvégezni nem tudja, sőt néha az ételt is visszautasítja s éhezik két, három

napon át. Nem ismerte már meg édes anyját sem, mikor nevenapján meglátogatta.

— Anyós és plagium. Nemrég arra a fölfe-dezésre jutottak a tudósok, hogy dr. Cha-vanne »Afrika tudományos ismeretének első alapköveit« valamint az abban foglalt illus-tratiókat nagybárra úgy lopkodta össze idegen művekből. A berlini földrajzi társa-ság e miatt kérdőre vonta a tudóst, a ki az-zal vágta ki magát a kellemetlen helyzetből, hogy az anyósa elégette a kéziratát, ő tehát kétségbeesésében, hogy művét mégis kiad-hassa, kénytelen volt plagiumhoz folyamodni. A társaság harsogó kacajjal vette tudomá-sul a furcsa mentéséget.

RÖVID HIREK.

Jókai Mór, abból az alkalmából, hogy az írók és művészek társasága a jövő hóban akarta megünnepelni felszázados iróijubileumát, le-velet intézett az elnökhöz, melyben kijelenti, hogy csak 1892-ben lesz 50-ik évfordulója iróijubileumának. — Németországban 9mm.-es fegyverrel tettek kísérletet, melynek négye-sen vont csöve van. A löveget vékony acél-burok takarja. A töltényhez különös löpört használnak, melynek összetétele titok. A ki-sérletnek nem igen sikerült, de remélik, hogy sikerülni fog a hiányokat pótolni. — Furcsa névjegyek. Fokvárosban most az a divat, hogy a ház fölépésőjének aljára egy kaktuszt ütlet-nek, melynek leveleibe a látogatók bevéssik neveiket abban az esetben, ha a ház urát nem találják otthon. — 30,780 ember halt meg kolerában India északkeleti tartományában augusztus hóban. — Kopenhágában közelebb-ről nihilista összeesküvésnek jöttek a nyo-mára. — Egy pármái polgárt fogtak el a na-pokban, a ki a kolerajárvány által sujtottak felségelésére gyűjtött tekintélyes összeget sikksasztotta el. Az elűkaszott összeg 79 ezer lira. — Szabolcsmegyében vérhasjárvány-dul; a mult hónapban több mint 100 ember-élet esett áldozatul. — Zalaegerszegben egy kovácslegény összeveszett az öcsésével s az utóbbi olyan méregbe hozta a bátyját, hogy az dühében — felakasztotta magát. — Indiana államban (Egyesült Államok) a szent Main-radról nevezett apátság leégett; a templom, a ha.angtorony, a kolostor és a papnövelde a tűzvésznek áldozatul estek. — Nagy nép-gyűlés volt hétfőn Londonban, melyen 4000 munka nélküli ember vett részt. A gyűlés zavargással végződött. Többen megsebe-sültek. — A pápa jubileumának megünnep-lésére alakult központi női bizottsághoz eddig szeretetadományokból 30,000 frt gyűlt ösz-sze. — New-Yorkban egy épülfelében levő iskolaépület beomlott s 20-an ott lették ha-lálukat, sokan pedig súlyosan megsebesültek. — Amerikában három magyar egyesület ala-kult újabban. New-Yorkban kettő alakult; az egyik Munkácsyról, a másik Petőfiről ne-vezi magát. Cincynatiban pedig Kossuth-klub alakult. — A belügyminiszter a dunántúli vármegyék területén a rögtönítelő bírósági eljárás kihirdetése alkalmából gyilkosok ol-fogatására 1000 frtot, rablók elfogatására 800 frtot s az orgazdák feljelentésére 300 frtnyi díjat tűzött ki. — Önállósított a hosszufalu-fürészei egyház. — Családi tragédia. Régen községében egy cigány fél-tékenységből megölte a feleségét, azután leszurta a sertésüket, végül pedig saját ma-gát megfojtotta. — A szemcsés kőhártályab pusztit Brassó megyében. — Egy régi sarkőre akadtak a wormsi zsidó temetőben; felirata 900 évvel Kr. előtt kelt, az ó számítás sze-rint 4660-ban. Még régibb sarkövet találtak Mainz mellett; ez ó-héber feliratot visel s 806-ból származott. — Krainában az utóbbi napokban óriási havazások voltak, úgy, hogy a hegyeket 20 cm. magas hó borítja. — Prá-gában egy beteg házalonót annyira elkeseri-tett a nyomor, hogy három kis gyermekével beleugrott a jechniczó tóba. — Borzasztó véget ért Keckenmeten egy iskák fiatal ember. A korcsmában 8 liter bört fogyasztott el egye-dül s holt részegen ment haza, ott a kama-rában lefeküdt, a szalmazsák meggyladt s a lángok elől nem bírva menekülni, benn-egett. — Az udvariasság netovábbja. A kölni érsek a napokban tett körútja alkalmával az uedingeni középkületeket megleltette s ezek között a törvényszéki börtönt is, hol egy szépen feldíszített tábla ezzel a felírással fogadta: „Isten hozott köznök.“ Az érsek megköszönte szépen ezt a szíves fogadtatást. — A párisi temetőben az utóbbi napokban számtalan siron kis pléhszekrényeket alkalmaztak, melyekbe a siron látogatóinak kell névjegyeiket beletenni. Az elhunyt rokonai ily módon akarják megadni, vajjon ki gon-dol még kedveseikre. — Hainfeldben a minap egy kereskedő 18 napon keresztül egy hu-zamban aludt s még akkor is alig tudták felkeltetni.

Közzgazdaság.

Borjak nevelése kenyérrel. A badeni gazda-sági kísérleti állomáson hosszabb idő óta a borjukat kísérletképen kenyérlevesssel táp-

